

žene: prve, uz rijetke iznimke, a druge, t. j. pučanke, sve bez razlike. Suknja je bila tamno-modre boje, od domaće čvrste tkanine, namrskana onako, kako to još danas svijesne varošanke običavaju. Pregača je sizala do ispod koljena. Haljinac, koji se ljeti u kući nije nosio, jedva je sizao do pasa, a usko je pristajao uz struk. Sprijeda se nije mogao zakopčiti, pa se je stoga uvijek isticao skrletni prsluk.

Na licu ljepote djevojke odrazivala se golema tuga. Svojim velikim sjajnim crnim očima zagledala se u lik Bogorodice; i dočim joj se niz savršeno lijepo punano pravilno lice ronila suza za suzom, usne su joj se tek zamjetljivo micale, izgovarajući svete riječi žarke molitve. Krasna bujna vrana kosa najedared joj se oborila u dva jaka prama niz ramena na djevičanske grudi, zaokružujući krasno njezino lice i podajući mu time čaran sanjarski izražaj.

Svoju je molitvicu krasna djevojka dugo vremena šaptala, neprestano roneći biserne suzice. Na razmake bi često i duboko uzdahnula. Ali, najedared, kao da je nutarnja bol u njoj nešto prelomila, usne su joj se časkom najprije ukočile, pa su grozničavo zadrhtale i suze presahnule, te svladana provalom čuvstva, sirota je zalomila rukama i glasno zaridala:

— Presveta Bogorodice! Majko sirota! Smiluj mi se nesretnoj! Spasi mi, spasi mi jedinoga brata, svu moju nadu i jedino moje uporište na bijelome svijetu! Nedaj, Majko Marijo, da mi on sutra pogine na krvavom mejdanu! Evo moga života, ali njega, Petra, brata moga, spasi! Smiluj se!

Kad je te riječi izrekla, nesretna je djevojka klonula tako, da joj je lijepa glava počivala na rukama što su se grčevito upirale o pokrovac sanduka, da se sasvim ne sruši na pod. U tom položaju nije mogla da dugo ostane, pa je gornje tijelo lagano spustila na pete i naslonila lijepu glavu na lijevu ruku, što no se upirala na vanjskom bridu pokrovca.

Tu je sad zaronila u misli, pa se u njoj javio onaj neodoljivi nagon, koji u nepogodama života sili ljude na razmišljanje, na nekakvo ispitivanje vlastite savjesti, ne bi li takvim ispitivanjem pronašli uzročnu vezu između svoga života i nevolja, što nas salijeću. Takvo razmišljanje donosi često puta melema ožalošćenoj duši, jer teško da ima čovjeka, koji ne bi, razmišljajući o svojoj prošlosti, naišao makar na sitnicu, koja ga tišti i prekorrava, pa se ipak utješi, kad se osvjedoči, da je Providnost imala za što da ga iskuša.

Pokoravajući se tome neodoljivom nagonu, tužna je dje-